

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 14 april 1939 kl. 2 e. m

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande, nr 5, i anledning av väckt motion angående utredning rörande samhällets möjligheter att förebygga ungdomsbrottlighet m. m.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 346, har herr Olsson i Staxäng m. fl. hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla att i anslutning till fångvårdsstyrelsens pågående, huvudsakligen statistiska undersökning om ungdomsbrottligheten måtte igångsättas en särskild utredning om samhällets möjligheter att förebygga ungdomsbrottligheten och förhindra dess vidare spridning. Motionen.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till den med motionen likalydande, inom första kammaren väckta motionen nr 227.

Utskottet har varit i tillfälle att taga del av de utlåtanden, som avgivits över omförmälda, inom första kammaren väckta motion, nr 227, av fångvårdsstyrelsen, socialstyrelsen och Centralförbundet för socialt arbete.

Fångvårdsstyrelsen har i princip tillstyrkt det i motionen framställda yrkandet om utredning men har ansett sig böra göra vissa påpekanden bl. a. om lämpligheten att taga sikte på vad som kan göras för att hos ungdomen i allmänhet skapa en bättre anda. Det kunde enligt styrelsen ifrågasättas, om den föreslagna utredningen borde begränsas till ungdomsbrottligheten och vad därmed sammanhänger.

Socialstyrelsen finner sig — under hänvisning till vissa av styrelsen gjorda erinringar — för sin del kunna uttala sin anslutning till det i motionen framställda utredningskravet.

Centralförbundet för socialt arbete har — under erinran om den av förbundet självt igångsatta utredningen till belysande av vissa sidor av här föreliggande spörsmål — funnit en utredning på bredare bas i överensstämmelse med motionärernas förslag påkallad. Den skulle enligt förbundet huvudsakligen inriktas på spörsmålet att söka få till stånd en bättre och klarare uppfattning hos ungdomen i allmänhet om den enskildes plikter och ansvar.

Jämlikt § 63 riksdagsordningen har andra kammaren erhållit del

av ett av första kammaren för dess del och med bifall till en inom första kammaren väckt motion av samma lydelse för sin del fattat beslut, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att i anslutning till fångvårdsstyrelsens huvudsakligen statistiska undersökning om ungdomsbrottsligheten måtte igångsättas en särskild utredning om samhällets möjligheter att förebygga ungdomsbrottsligheten och förhindra dess vidare spridning. Andra kammaren har hänvisat detta ärende till sitt andra tillfälliga utskott.

För egen del får utskottet anföra följande.

Utskottet.

Vid 1937 års riksdag hemställdes i motion nr 287, att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en så vitt möjligt allsidig utredning angående orsakerna till den på senare tid ökade ungdomsbrottsligheten samt lämpliga åtgärder för att i görligaste mån förebygga och minska densamma. Motionen hänsköts till andra kammarens fjärde tillfälliga utskott, som i sitt utlåtande nr 7 anförde bland annat följande. Utskottet delade den i motionen framförda uppfattningen, att frågan om brottslighetens omfattning och orsaker är ett synnerligen viktigt problem, som statsmakterna borde ägna stor uppmärksamhet. Detta gällde icke minst brottsligheten inom de yngre åldersklasserna. Såsom av ett över motionen av fångvårdsstyrelsen avgivet yttrande framginge kunde emellertid föreliggande statistiskt material icke läggas till grund för några säkra slutsatser vare sig beträffande ungdomsbrottslighetens omfattning, tendensen i utvecklingen eller brottslighetens orsaker. Vad som i första hand borde undersökas vore, huruvida det verkligen med fog kunde påstås, att ungdomsbrottsligheten tenderar att ökas och om den visade benägenhet att sprida sig till allt yngre åldrar. Därvid syntes lämpligen även böra undersökas, vilken verkan i fråga om brottslighet olika arvsanlag och olika uppfostringsmiljöer kunde hava. Däremot ansåg utskottet icke, att utredning för det dåvarande borde begäras om vilka åtgärder, som lämpligen borde vidtagas för att motverka brottsligheten, ty dels hade detta problem redan varit föremål för utredning och dels torde eventuella ytterligare åtgärder bliva beroende av det resultat, som en undersökning i nyss nämnt syfte kunde giva. Riksdagen anhöll i anledning av motionen i skrivelse till Kungl. Maj:t om utredning om ungdomsbrottslighetens omfattning, dess orsaker samt utvecklingen under senare år. Denna utredning har numera slutförts av fångvårdsstyrelsen och resultatet framlagts i en omfattande redogörelse. Det synes nu i första hand ankomma på Kungl. Maj:t att pröva och avgöra, huruvida denna utredning fört frågan fram i det läge, att ytterligare utredningsarbeten på området böra anordnas. Med hänsyn härtill ävensom till att Central-

förbundet för socialt arbete nyligen igångsatt en särskild utredning av samma fråga, anser sig utskottet sakna anledning förorda ytterligare åtgärder från riksdagens sida utan hemställer därför,

- 1) att ifrågavarande motion, nr 346, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda,
- 2) att andra kammaren icke måtte biträda första kammarens beslut i anledning av motionen I:227.

Stockholm den 14 april 1939.

På utskottets vägnar:

GUSTAF NILSSON.

Närvarande: herrar Nilsson i Kristinehamn, Persson i Norrby, Silfwerbrand, Söderdahl, Lindholm, Kyling, fru Alvéen, herrar Nilson i Eskilstuna, Näsström och Hansson i Hönö.

Reservationer:

dels av herrar *Kyling* och *Hansson* i Hönö, vilka ansett, att utskottets redogörelse och utlåtande bort ha haft följande lydelse:

Över en i första kammaren väckt likalydande motion har dess första tillfälliga utskott infortrat yttranden från fångvårdsstyrelsen och socialstyrelsen ävensom, efter att hava berett centralförbundet för socialt arbete tillfälle att till utskottet inkomma med yttranden över motionen, från nämnda sammanslutning fått mottaga yttrande i ärendet. Samtliga yttranden gå i tillstyrkande riktning.

Av den utav fångvårdsstyrelsen verkställda, i motionen omnämnda utredningen framgår, att den konstaterade strafflags- respektive straffregisterbrottsligheten i åldersklassen 15—18 år kraftigt stigit sedan början av 1920-talet både absolut och i relation till folkmängden och till den övriga brottsligheten. Brottslighetens tyngdpunkt har under perioden 1921—1935 förskjutits mer och mer mot den yngsta straffmyndiga åldersklassen.

Första kammaren har för sin del beslutat, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att i anslutning till fångvårdsstyrelsens huvudsakligen statistiska undersökning om ungdomsbrottsligheten måtte igångsättas en särskild utredning om samhällets möjligheter att förebygga ungdomsbrottsligheten och förhindra dess vidare spridning.

Utskottet. Åtgärder i syfte att öka samhällets möjligheter att förebygga ungdomsbrottsligheten och förhindra dess vidare spridning synas såsom av det sagda framgår i hög grad av behovet påkallade. Utskottet anser sig sålunda böra biträda motionen och hemställer,

att andra kammaren måtte för sin del i anledning av förevarande motion nr 346 och med biträdande av första kammarens beslut i ärendet besluta, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att i anslutning till fångvårdsstyrelsens huvudsakligen statistiska undersökning om ungdomsbrottsligheten måtte igångsättas en särskild utredning om samhällets möjligheter att förebygga ungdomsbrottsligheten och förhindra dess vidare spridning;

dels ock av herr Nilson i Eskilstuna.
